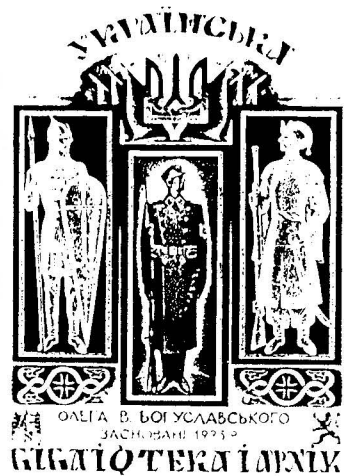

БОГДАН НИЖАНКІВСЬКИЙ

ВАГОТА

ПОЕЗІЇ

Всі права застережені * All rights reserved

Б О Г Д А Н Н И Ж А Н К І В С Ь К И Й

Технічний редактор і мистецьке оформлення — **Зенон
Тарнавський** ● Книжний знак **Володимира Савківа** ●
Тираж 2000 примірників, з того 125 нумерованих на
японському папері в ручному переплеті.

В А Г О Т А

П О Е З І Й

diasporiana.org.ua

ЛІТЕРАТУРНЕ БРАТСТВО
Д е т р о й т, 1953

BOHDAN NYZANKIVSKY

GRAVITY

Poetries in Ukrainian language

Published by
Literary Brotherhood
Detroit, Michigan

МОЛИТВА

Тугу нашу, Господи, благослови, що з нею,
наче з костуром своїм жебрак, минаємо стовпи
придорожні, в невідоме ведені Твоєю
волею. І Ти у камінь тугу цю перетопи,
хай благословенний буде камінь цей, як зброя
наша, що іще остання залишилась нам. Нехай
безборонними не будемо. Щоб встояв
кожний в зустрічі рішальній.
Господи, благословляй!

1948

**

*

Підносиш, палігриме, смуток свій
в тривожну височінь, і молишся. Слова—
немає більше слів. Тяжкіе вогкість вій
у тиші, що у ній шумлять лиш дерева.

Твій смуток, наче дикий виноград,
що при шляху в терпкій схилився ваготі.
Послухай: це шумить твій гетсиманський сад,
де молишся своїй великій самоті.

1950

ВІЗІЯ

Коні дудонять — а світ
замалий. Ти голови
не сховаєш. Чорний піт
смерти на чолі. Лови

тінь свою. Вона втекла,
вирвалася з-під ніг. Це е
те, що ти ще мав. Імла
креслить мертвий круг. І б'є

віспуватий вітер. Він
очі вибиває. Як
боронитись? Як? Скін
невмолимо йде. І знак

лишиться: сліпучий грім
простір скаламутить — і
в ньому незрушимий дім
згасне твій. Лише глухі

відзвуки від зір до зір
попливуть. І будеш ти —
і не будеш. Блудний зір
в порожнечі самоти.

Молишся? Молися. Клич
Неосяжного. Він е
в надземлі. Блідих облич
оборонець. Ти своє

серце піднеси, немов
вищерблений меч — і стій,
зустрічай! Ще не пройшов,
в порох не розпався твій

день. Встає він — і назад
падає під грізних плит
небом, в прокажений чад,
в куряві рудій копит!

1947

С Л О В О

Слово відцвіло давно.

Слово — зжовкле листя. Ніч,
день,— здається, що воно
вічність під ногами. Річ

зайва. Безпотрібна вже.
Слово, що початок. Світ —
камінь. І не береже
каміння ніщо. Це бід

вагота лежить. Навкруг
листя. Листя, що було
словом. Жде в напрузі слух
надаремно. Висне зло

мряковинням. Більш нема
слова. Листя шелестить
мертвим шелестом. Німа
дише просторінь. Блакить

хилиться. О, слово, твій
хто відродить скін? Куди
листя рознесе прибій
вихру? Стіп важких сліди

вкрили землю. Чи цвісти
вже ніщо не стане? Це
суд і присуд. Буде йти
далі, вперто йти — лице

без очей: людина. Де
спиниться вона? Шлях
вивернутий дном. Не жде
тінь дерев. А на устах,
стиснутих і сірих, піт
застигає. Відввіло
листя. Листя впало під
ноги. Слово, що було.

1950

*
**

Дивишся — куди ж пройшов ти?
Звалища і дим, і згар.
Черепи обличчя жовте
шкіриться: удар! удар!

Дивишся — твоє сьогодні
спалено. Отруйна ніч!
Темрява встає з безодні
копотом пекельних свіч!

Згадуєш — і хочеш жити
ясністю — коли б ти міг!
Обрив не відчинити
жадними з ключів твоїх.

Згадуєш — болоче брови
стягуєш: чому ж дано
просторам щедротно крові
бризнути в твоє вікно?..

1947

**
*

Неспокійніє зір, упершись в темінь простору,
де, наче буйволи, встають дими з-над згарищ.
Чи човен до твого причалить в мряці острова?
Стоїш, і ждеш, і мариш.

Ой не шумлять вітри та крильми лебединими,
не чути плюскоту легких, сріблених весел.
Чи ж човен не пройшов над прірвами незримиими
з весни надхненних весел?

О жди, тривай і вір з душею завжди доброю,
з душею чистою, вдивляючись у простір.
Чей темінь перетне, протне сигнал з-за обрїю —
лункий, співучий постріл.

1947

**
*

Ненавистю накіпили дні. Вдаря
вал об вал, димить повітря, небосхил
чорними вітрилами пливе, зоря
гасне ранішня, не вставши з-за вітрил.

Мислі ясности шукають, мислі ждуть
радісно й тривожно. Вірять завжди: глуш
раптом спалахне, сирени загудуть
в небесах над безвістю морів і суш.

1948

Виючи над безголів'ям трупів і живих, продаленів
морок величі. Чорніють в зелені рудій старих святинь
звалища між звалищами міст. Кружляють зграї

[голубів,

висоту і шир стрільчастих будівель накреслюють

[у синь.

Мулярі беруть у руки цеглу: силу і її тягар
важать. Дивляться за летом голубів. Примірюють —

[і мур

вироста в блакить. Святинь і міст нових початок.

[Щедрий дар

мислі вільної безсмертю, заперечення вогненних бур.

1948

Нам сьогодні остало:

думка щоб понесла
там, де серце упало,
наче кусники скла,

де між мурів уламки,
з тиші зглухлих тремтінь,
мрячно зводились ранки
в росах згаслих, мов рінь,

де над безрухом тіла,
коло мертвих воріт,
обсипалась, зотліла,
просинь — спалений цвіт,

де червоне, розбите,
в небі орючи слід,
димом падало вкрите
сонце за небозвід,

де у чорнім повітрі,
що влипало до віч,
гусла, стигла в безвітрі
неперейдена ніч.

Ще сьогодні остало:

те, що завжди пече —
знак, де серце дрижало,
те осталося ще.

1952

**
*

День пройшов, неначе
жінка у жалобі за
вікнами. Хай плаче,
хто не плакав. Хай сльоза

з душ сполоще мертву
цвіль нагробників, яка
скін вінчає. Жертву
піднести жива рука

мусить. Вічна міра
правди. Як пролиє кров
теплу мертвий? Сіра
непорушність. День пройшов

всім. Просинь туги
блиснула, неначе зрив
наглий в простір смуги
ластів'ячих крил. Щаслив

той, хто шлях їх знає!
Піднеси, хто не підніс
вій! Хай досягає
в ясності колосся сліз!

1950

**
*

Лягла сріблиста ясно-цвіту смуга
від дому мого поза край дороги.
У ньому щедрого прощав я друга;
яке ж оце моє прощання вбоге!

Пішов — і зник він, погаса поволі
за ним сріблиста смуга ясно-цвіту.
О, як стемніло там, на видноколі!
Бувай, мій друже, щедроносне літо!

1950

**
*

Напливає і кладеться тінь
з обр'ю, де фіолетний глибо.
За вікном у тиху вечорінь
осипається відцвіття лип.

Голова схиляється до рук —
не здолати дум важених брил.
За вікном твое на мертвий брук
осипається відцвіття крил.

1947

**
*

Стіни почорніють від
самоти твоеї. Мить —
з-перед вікон небозвід
відпливе, і забринить

відгомін сирен крізь глибо
темряви. Ти ждатимеш,
не ждучи. Об холод шиб
вдарить з буйних узбереж

заклик — ти не затремтиш.
Зрине жовте плесо: в нім,
наче в дзеркалі, уздриш
острів самоти: свій дім.

1952

**
*

Гіркне твій напій, що у ньому
ти уста свої обмивав,
радісну схилявши утому
на рукав.

Хто відчує в щасті тривогу?
Хто напій свій чистим зберіг?
Кроз стекла по краплі у нього
з уст твоїх.

Щоб його охмелило, зілля
не шукай, ніде не знайти.
Пізнавай самітне дозвілля
гіркоти.

1952

**
*

Серце об мури б'є.
Серце — самотности звук
в домі глухому, де є
в'язнями тисячі мук.

Дім незвалимий, він
в безруху кріпне своїм.
Тільки, о серце, твій скін
звалить цей дім.

1952

**
*

Пані, я спокійний перед тобою
вічною. Як дерево корою,
я обріс життям. Мої долоні
квітнуть рясно, як дерев долоні.

Пані, я тебе напевно зустріну,
не ждучи. Як вітер звіє піну
літа теплого із мого серця,
ти нахилишся до мого серця.

Пані, що ж тобі нового сказати
про життя? Вітрило розіп'яте
на човні — твоє. Незнана гавань
в тиші мерехтить, як дійсна гавань.

Пані, ясність, наче срібне волосся
стелиться. Шумить мое колосся
днів у ваготі, що хилить колос
над землею, що зродила колос.

1950

**
*

Ясність спливає на долоні.
Друже щедротний, ти уже ступив:
широко на темносклоні
двері відчинив.

Йдеш осяяний, легко-ногий,
твій за тобою розцвітає слід.
В тіні, між дерев, вологий
шелестить твій хід.

Звірі біжать назустріч, мають
крилами птахи в мерехті роси.
Не спіши! Тебе вітають
їхні голоси.

Землю долоні обійняли.
Ясність від тебе — щедрa сила в них.
Глянь: важкі крушіють скали
у долонях тих.

Друже щедротний, обгорнули
тужні тремтіння радісний привіт:
цвіт новий росте — минуле,
твій найкращий цвіт.

1952

**
*

В простір вогкий відлетіли
гуси. Крик останній. Ніч
гасить вікна. Облетіле
листя не віщує стріч.

Тіні коло дому твого
буйно вирости, як ліс.
Надаремно на дорогу
виходитимеш. Від сліз

не розквітне листя, ані
не повернуться назад
дикі гуси. Це в останнє
вже відзеленів твій сад.

Благість привітай осінню
в серці — тихій глибині,
де минуле золотою тінню
сяє, наче у вікні

місяць, що зійшов і лине
проти твого дому. Стань.
Велухуйся в нові хвилини
проминань.

1951

**
*

Обійняло полум'я тебе зелене.
Ти щасливий, спокій на твоім чолі.
Високо воно росте й шумить, надхненне
буйністю землі.

В ньому ти увесь згориш, поволі згасне
полум'я, що ти його прийняти вмів,
і остане попіл — земного прекрасне:
знак, що ти горів.

1952

Нині гляну крізь вікно.
Хочу бачити: коли
обрій відчиняється
і який, який це він —
день завтрішній.

О, поезіє!
Ждати можна при вікні
лиш на листоношу. Так
можна мріяти віки,
і тисячоліття так
можна перемріяти
при вікні своєму.

Я
фарби синьої візьму
і в кімнаті на стіні
(на своїй старій стіні)
намалюю день:
день завтрішній!

І повірю в нього.
Він мій твір.

1951

Яблуко червоне впало
поза обрій. Добрий вечір,
земле! Небо, наче тепле
озеро, накрила тінню
яблуня, схилившись понад
ним. На нерухоме плесо
листя опадає срібне.
Яблуне, твоїм дорослим
яблуком червоним пахнуть
звірі, дерева і люди.
Вікна, наче соняшники
цвіту повні. Диме з огнищ,
піднеси молитву поміж
листя яблуні. Приймає
серце таїну, як воду
спрагнені уста, спокою
легіт обгортає чола.
Добрий вечір, земле!

1952

**
*

Листки чотири конюшини.
Листки чотири щастя у траві
високій, що покрила світ. Вони,
поете, там ростуть, де здумаєш
зірвати їх. Ти ними обділи
людей усіх. Тобі, надхненному,
призначено чинити чуда.

1951

М О Л О Д І С Т Ь

Зникаєш все далі і далі, неначе
на шляху тополя — зелений на вітрі
піднесений прапор,— з очей палігрима,
що йде поза обрій, де просинь ясніє
розквітла: незнамого провість.

Тополе на шляху! Зелений на вітрі
піднесений прапоре! Зникнеш, та думка
тебе ще поверне, і спокій, мов плесо
ставу надвечірне, сколихане раптом
під виплиском риби,— тремтітиме довго,
аж тиша, мов тіні густі вербовиння,
що важко звисає на воду, покрие
останнє тремтіння,— і трави обгорнуть
тебе, палігриме, а в очі, відкриті,
спливатиме просинь, що нею схмільнієш,
як липовим цвітом, над зеленню знявпийсь,
оброшений ранок хмільніє, поволі
займаючись блиском погідного дня.

Прощай, палігриме, щасливий твій час!

1951

**
*

День обзеленів, неначе кущ малин.
Доспіваючи, хвилини у траву
падають, у теплу м'якоту її;
голову свою приклонюєш на ній,
дивишся у понад-день, де квітне цвіт
ясно-голубий, що пелюсткам його
краю не знайти, і де на них роса
першого світанку блискотить, чоло
охолоджує твоє.

Найщедротніші плоди, хвилини ті
дня обзеленілого. Співай хвалу
мислею ясною, що у ній, немов
у джерельнім плесі, вздриш того,
хто тебе покличе, як останній плід
у траву впаде.

Дне обзеленілий, наче кущ малин!
Щедрість ясноти є радістю, кому
відпочинку не тривожить шлях.

1952

**
*

Не ховай свого серця
перед оком темряви.
Чорний промінь, наче шпага,
серце пройде, і з'ясніє
заблестить сліпуче —
чорний промінь.

Не ховай свого серця,
відхили долоню.
Ясности ціна одна є —
кров.

1952

